20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
އ ންމު ކޮ މިޓީގެ 18 ވަނަ ބައްދަލުވުން
21 އޮކްޓޫބަރު 2026
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އ އިމ ރ ތް (ކޮ މިޓީކުރ ކޮޓަރި)12
ފެށުނު ގަޑި: 11:34

އާންމު ކޮމިޓީގެ 18 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކްޓޫބަރު 2026
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގަ އްރިރު؛ ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އާންމު ކޮމިޓީގެ 18 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން.
އަޅުގަނޑު ހަމަ ހާޒިރީއަށް ޓަކައި ނަންތައް ދަންނަވައިލާނަ ން. ޔައުމިއްޔާ ފުރިހަމަކުރުމަށް ޓަކައި. އެގޮތުން މިއަދުގެ
ކޮމިޓީގެ ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވަނީ ޢަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު، ހޮޅުދޫ ދާއިރާ. އަޙްމަދު ރިޔާޟް، ތިމަރަފުށި
ދާއިރާ. ޢަބްދުއްލަޠީފް ޢަބްދުއްރަޙްމާނު، އަލިފުށި ދާއިރާ ދާއިރާ. އިބްރާހީމްދީދީ، ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާ.
ޢަބްދުލްޙަންނާން އަބޫބަކުރު، ތުޅާދޫ ދާއިރާ. ޙުސައިން ރިޟާ އާދަމް، މާފުށި ދާއިރާ. މުޙައްމަދު ޢަލީ، ދުވާފަރު
ދާއިރާ. އަމީން ފައިޞަލް، ކަނޑިތީމު ދާއިރާ އަދި އަޅުގަނޑު މުޙައްމަދު ޝާހިދު، ހުޅުދޫ ދާއިރާ. އަޅުގަނޑުމެންގެ
މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި މިއޮތީ ދެ ކަމެއް. އެއް ކަމަކީ، އެޖެންޑާގެ އެއްވަނަ ނަންބަރަކީ އިންޓަރ-ޕާލިމަންޓަރީ
ސްޕީކަރސް ކޮންފަރެންސާ ބެހޭ އެއްބަސްވުމު ގައި ސޮއިކުރުމާ މެދު ލަފަޔަކަށް އެދި ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލަ
ދިރާސާކުރުން. ދެވަނައަށް މި އޮތީ "ދަ ހައުސް އޮފް ކައުންސިލަރސް އޮފް ދަ ކިންގްޑަމް އޮފް މޮރޮކޯ"އާ އެކު
މެމޮރަންޑަމް އޮފް އަންޑަސްޓޭންޑިން އޮން ޕާލިމަންޓަރީ ކޯޕަރޭޝަންގަ އި ސޮއިކުރުމާ މެދު ލަފަޔަކަށް އެދި
ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކުރުން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް، މިހާރު ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ
ފައިލުކޮޅުގައި ވާނެ މި އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދިވެހި ތަރުޖަމާ ވެސް. އާދެ! މީގެ މި އެއްބަސްވުމުގެ ސޮއިކުރެވޭ
މަގުސަދު، އަނެއް ގޮތަށް ދަންނަވާ ކަމަށް ވަންޏާ މީގެ ހުރިހާ ތަފުސީލީ ލިޔެކިޔުންތަކެއް މިހާރު ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންގެ ފައިލުކޮޅުގައި ހުންނާނެ. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑު އެދެނީ މިފަދަ ލަފައެއް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ދޭ
އިރުގައި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ވީހާ ވެސް ފުންކޮށް ވިސްނައި، ދިރާސާކުރުމަށްފަހު ވަގުތު ދެވިގެން
މި ކޮމިޓީން ގޮތެއް ނިންމުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީ ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް. އެ ގޮތުން ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ މީގެ
އިންޓަރ-ޕާލިމަންޓަރީ ސްޕީކަރސް ކޮންފަރެންސާ ބެހޭ އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކުރުމާ މެދު ލަފައަކަށް އެދި
ފޮނުވާފައިވާ ދިވެހި ތަރުޖަމާއެއް ވެސް އެބަ އޮތް. މީތި އަޅުގަނޑު ކުޑަކޮށް ހަމަ ރެކޯޑަށް ޓަކައި ދަންނަވަ އިލާނަން.
އާދެ! އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑުމެން އަދި ނުއެއް ލިބޭ ދެއްތޯ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް ކޮމިޓީއަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވައިލާނަން އިނގޭތޯ މި ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި
އެކު ވެސް އިންޓަރ-ޕާލިމަންޓަރީ ސްޕީކަރސް ކޮންފަރެންސްގެ މަ ގުސަދު. މި މަގުސަ ދަކީ، މި އެއްބަސްވުމުގެ
މައިގަނޑު މަގުސަދަކީ ގައުމީ ، ދީނީ އަދި ނަސްލީ ތަފާތުކުރުންތަކެއް ނެތް ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއް ބައިވެރިވާ
ބައިނަލްއަގު ވާމީ ގުޅުންތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ސުލްޙަމަސަލަސްކަމާއި، މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކުން
1

އާންމު ކޮމިޓީގެ 18 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކްޓޫބަރު 2026
އަރައިގަތުމާއި، ތިމާވެށި އި އާ ދަކުރުމުގެ އިތުރުން ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީ ކުރިއެރުވުމެވެ. އަދި ތިރީގައިވާ ވަކިވަކި
ލަނޑުދަނޑިތައް ހާސިލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމެ ވެ. -1 ބައިނަލްއަގު ވާމީ ގާނޫނުތަކާއި އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތް ވާ
ގޮތުގެ މަތީން ހަމަނުޖެހުންތައް ސުލްޙަވެރިކަމާ އެކު ޙައްލުކޮށް، ދާއިމީ ސުލްޙައާއި ތަރައްޤީ ގާއިމުކުރުމަށް
މަސައްކަތްކުރުން. -2 ކެތްތެރިކަން އިސްކޮށް ހަމަނުޖެހުންތައް ހިންގުން ހުއްޓުވުން. -3 މަޝްވަރާއާ މެދުވެރިއެއްގެ
ދައުރު އަދާކޮށްގެން ހަމަނުޖެހުންތަކަށް ސުލްޙަވެރި ޙައްލެއް ހޯދުން. -4 ހަމަނުޖެހުންތަކަށް ފަހު މުޖުތަމަޢު އަލުން
ބިނާކުރުމަށާއި ސުލްޙަ ދެމެހެއްޓުމަށް އެއްބާރުލުން ދިނުން. -5 ސަރަހައްދީ ފެންވަރުގަ އި ފެނާއި ހަކަތާއި އަދި
ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން. -6 މޫސުމީ ކާރިސާތަކަށް އިޖާބަދީ އދ.ގެ 2030
ވަނަ އަހަރުގެ ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީގެ ލަނޑުދަނޑިތައް ، އެސް.ޓީ.ޖީސް ހާސިލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން. މަދަނީ
ޖަމުޢިއްޔާތަކާއި ތަޢުލީމީ މުއައްސަސާތަކުގެ ބައިވެރިވުން އިތުރުކޮށްގެން ސުލްޙަ ދެމެހެއްޓުމަށް ހިއްސާވުން. -8
ދީންތަކާއި ސަގާފަތްތަކުގެ މެދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ އިޙު ތިރާމާއި އެއްބައިވަންތަކަން ކުރިއެރުވުން. މިއީ މީގެ
މައިގަނޑު މަ ގުސަދަކީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލާނަން. ފޭދޫ ދެކުނު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި އިބްރާހީމްދީދީ އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ1 ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. ދެންމެ މުގައްރިރު ވިދާޅުވިފަދައިން، މި އެއްބަސްވުމުގައި މިހިރީ ކުރަން
މުހިންމު ރަނގަޅު ކަންތައްތަކެއް. މީގެ ތެރޭގައި މި ގައުމުތަކުގެ ސްޕީކަރުންގެ މެދުގައި އެއްބާރުލުން ބަދަހިކުރުމާއި،
ދެން ސުލްޙައިގެ އެކިއެކި ކަންކަމުގައި މަޝްވަރާކޮށްގެން އެކިއެކި މަސައްކަތްކުރުމާއި ، އަދި ތިމާވެށްޓާ ބެހޭ
މުހިންމު ކަންތައްތައް ވެސް އެބަ ހިމެނޭ މީގެ ތެރޭގައި. އަދި ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ އަސާސީ ޚިދުމަތުގެ ކަންތައްތައް
ވަރުގަދަ ކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ވެސް މީގެ ތެރޭ ހިމެނޭ. އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް ރަނގަޅު އެއްބަސްވުމެ އް
ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އެހެންނަމަވެސް، މީގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
އެބަ އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިތުރަށް ދިރާސާކޮށްލުމަށް ވަގުތުކޮޅެއް ބޭނުންވާ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން
މި އެއްބަސްވުމާ އެކު އަދި މޮރޮކޯގެ މިއާ އެކު އަޅުގަނޑުމެން މި ވާން ނިންމާފައިވާ މި އެއްބަސްވުމާ މި ދެ
އެއްބަސްވުން ދިރާސާކޮށްފައި ދެން އަންނަ ހަފުތާގައި ބާއްވާ ބައްދަލުވުމުގައި މި މައްސަލަ ނިންމުމަށް. އެހެންވީމާ،
އަންނަ ހޯމަ ދުވަހު ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވަ އިގެން ނޫނީ، އަންނަ ހަފުތާގެ ކޮންމެވެސް އެއް ދުވަހެއްގައި މި
2

އާންމު ކޮމިޓީގެ 18 ވަނަ ބައްދަލުވުން 21 އޮކްޓޫބަރު 2026
ބައްދަލުވުމަށް ވަގުތު ހަމަޖައްސާފައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެދިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް ވަގުތު ދެއްވުން އަޅުގަނޑު
އެދި ހުށަހަޅަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު، ހޮޅަދޫ ދާއިރާއަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި އިބްރާހީމްދީދީ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ
ދަންނަވައިލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން
އާދެ! އިތުރު އެހެން އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކުގެ ހުށަހެޅުމެއް ނެތް. ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑު ކުރިން
ދެންނެވިފަދައިން ދިރާސާކުރުމަށް ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް މި ހުށަހެޅުއްވީ. އަދި
ތާއީދުކުރެއްވީ މި ޢަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު، ހޮޅުދޫ ދާއިރާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މެން، (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި އިތުރު އެއްވެސް އިތުރު މެންބަރެއްގެ އިތުރު ޚިޔާލުފުޅެއް ނެތުމާ އެއްކޮށް ފޭދޫ ދެކުނު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، ހޮޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުއްސައްތާރު މުޙައްމަދު
ތާއީދުކުރެއްވި ގޮތަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. (ވޯޓުދެއްވުން) އާދެ!
ޝުކުރިއްޔާ. ކޮމިޓީގެ އިއްތިފާގުން ފާސްވެގެން މި ދިޔައީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިތުރަށް މި ދިރާސާކުރުމަށް ވަގުތު
ދިނުމަށް. އެހެންކަމުން ދެން އޮންނަ ކޮމިޓީ ބައްދަލުވުމެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ޓަކައި މިއާ ބެހޭ
ގޮތުން ކުރިއަށްދާނީ. މިހާހިސާބުން މިއަދުގެ ކޮމިޓީގެ އިތުރު މަސައްކަތެއް ނެތުމާ އެ އްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ
ނިންމައިލާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ .
____
3